

Όχι στους πολέμους –

Για έναν κόσμο ειρήνης, φροντίδας και ζωής

[Οικοφемινιστική Ομάδα](#)

Μια επικίνδυνη παγκόσμια συγκυρία

Βρισκόμαστε σε μια ιστορική στιγμή όπου οι πολεμικές συγκρούσεις πολλαπλασιάζονται και η στρατιωτικοποίηση επανέρχεται ως κεντρική πολιτική επιλογή. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, η καταστροφή στη Γάζα και η κλιμάκωση της έντασης στη Μέση Ανατολή συνθέτουν ένα σκηνικό που απειλεί να παρασύρει ολόκληρο τον πλανήτη σε μια νέα εποχή βίας, στρατιωτικοποίησης και πολέμου.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται και οι βομβαρδισμοί στο Ιράν, οι οποίοι παρουσιάζονται ως «λύση» σε ένα αυταρχικό καθεστώς. Όμως η βίαιη αλλαγή καθεστώτος από εξωτερικές δυνάμεις είναι παράνομη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ. Οι ίδιοι οι λαοί έχουν αποδείξει ότι μπορούν να αγωνίζονται για την ελευθερία τους, όπως έδειξε το μαζικό κίνημα «Γυναίκα – Ζωή – Ελευθερία» στο Ιράν.

Ταυτόχρονα, η επιλεκτική εφαρμογή του διεθνούς δικαίου υπονομεύει τη διεθνή δικαιοσύνη. Η ατιμωρησία για εγκλήματα πολέμου και η παράλειψη των ενταλμάτων σύλληψης σε Νετανιάχου και Πούτιν, ενισχύουν την αντίληψη ότι η ισχύς υπερισχύει του δικαίου.

Οικονομία πολέμου και στρατιωτικοποίηση

Οι πόλεμοι δεν είναι μόνο ανθρωπιστικές τραγωδίες· είναι και τεράστια οικονομικά εγχειρήματα.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει προκαλέσει εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς στρατιώτες, ενώ το συνολικό οικονομικό κόστος του ξεπερνά ήδη τα 2,3 τρισεκατομμύρια ευρώ. Μόνο για την ανοικοδόμηση των υποδομών της χώρας εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν περίπου [700](#) δισεκατομμύρια ευρώ.

Την ίδια στιγμή, η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί το ReArm ένα τεράστιο πρόγραμμα επανεξοπλισμού ύψους περίπου 800 δισεκατομμυρίων ευρώ, μεταφέροντας πόρους από την κοινωνική πολιτική προς τη στρατιωτική βιομηχανία. Κονδύλια που θα μπορούσαν να κατευθυνθούν στην υγεία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό ή την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης διοχετεύονται πλέον σε εξοπλισμούς.

Η στρατιωτικοποίηση παρουσιάζεται ως «ασφάλεια». Στην πραγματικότητα όμως ενισχύει ένα οικονομικό μοντέλο που βασίζεται στην καταστροφή και όχι στη φροντίδα της ζωής.

Η στάση της Ελλάδας

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται ήδη στις χώρες με τις υψηλότερες στρατιωτικές δαπάνες στην Ευρώπη. Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί για περαιτέρω αύξηση των εξοπλισμών, φτάνοντας ακόμη και στο 5% του ΑΕΠ στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ.

Ταυτόχρονα, τα τελευταία χρόνια έχει ενισχυθεί σημαντικά η στρατηγική συνεργασία με το Ισραήλ. Η δημόσια συζήτηση στα μέσα ενημέρωσης συχνά αναπαράγει πολεμική ρητορική και ρατσιστικά στερεότυπα απέναντι σε ολόκληρους λαούς, συμβάλλοντας στη νομιμοποίηση της στρατιωτικοποίησης.

Πόλεμος, φύλο και κοινωνική βία

Οι πόλεμοι δεν πλήττουν όλους τους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο. Οι γυναίκες, τα παιδιά και άλλες ευάλωτες ομάδες βιώνουν συχνά τις πιο ακραίες συνέπειες.

Μόνο το 2024 καταγράφηκαν πάνω από [4.600](#) περιστατικά σεξουαλικής βίας που (σχετίζονται με συγκρούσεις, ενώ η αύξηση μεταξύ 2022 και 2024 ξεπερνά το 80%. Η σεξουαλική βία χρησιμοποιείται συστηματικά ως όπλο πολέμου, ενώ οι μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών αυξάνουν τον κίνδυνο trafficking και εκμετάλλευσης.

Η κατάρρευση των συστημάτων υγείας και τροφίμων πλήττει ιδιαίτερα τις γυναίκες. Μόνο το 2024 περίπου 10,9 εκατομμύρια έγκυες ή θηλάζουσες γυναίκες σε περιοχές συγκρούσεων υπέφεραν από υποσιτισμό.

Πόλεμος και οικοκτονία

Ο πόλεμος καταστρέφει συστηματικά τα οικοσυστήματα από τα οποία εξαρτάται η ζωή.

Βομβαρδισμοί, κατεστραμμένες καλλιέργειες, μολυσμένα νερά και τοξικά κατάλοιπα από πυρομαχικά δημιουργούν περιβαλλοντικές καταστροφές που διαρκούν για δεκαετίες. Τα τελευταία χρόνια η καταστροφή του περιβάλλοντος χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο ως πολεμική στρατηγική: επιθέσεις σε υποδομές νερού, καταστροφή καλλιεργειών ή ενεργειακών συστημάτων.

Οι περιβαλλοντικές αυτές καταστροφές επηρεάζουν άμεσα και την ανθρώπινη υγεία, προκαλώντας ασθένειες, αποβολές και γενετικές βλάβες.

Ο οικοφεμινισμός απέναντι στον πόλεμο

Ο οικοφεμινισμός αναδεικνύει ότι η βία απέναντι στη φύση και η βία απέναντι στα ανθρώπινα σώματα έχουν κοινές ρίζες. Και οι δύο πηγάζουν από μια πατριαρχική αντίληψη κυριαρχίας που βλέπει τη γη, τις γυναίκες και τους λαούς ως αντικείμενα εκμετάλλευσης και ελέγχου.

Ο πόλεμος είναι η ακραία μορφή αυτής της λογικής: η πλήρης επιβολή δύναμης, η μετατροπή της ζωής σε αναλώσιμο πόρο και η απόλυτη απαξίωση της φροντίδας και της συνεργασίας.

Απέναντι σε αυτή τη λογική, ο οικοφεμινισμός προτείνει κοινωνίες που βασίζονται στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη και στον σεβασμό προς τη ζωή και τα οικοσυστήματα.

Οι φεμινιστικές παραδόσεις ειρήνης

Σε όλη την ιστορία, οι γυναίκες έχουν πρωταγωνιστήσει σε κινήματα ειρήνης και μη βίας.

Από τις «Γυναίκες με τα Μαύρα» που ξεκίνησαν το 1988 στην Ιερουσαλήμ μέχρι το διεθνές κίνημα [Code Pink](#) που αντιτάχθηκε στον πόλεμο στο Ιράκ, οι φεμινιστικές πρωτοβουλίες έχουν δείξει ότι η αντίσταση στον милитарισμό μπορεί να οργανωθεί από τα κάτω.

Κινήματα όπως το «Γυναίκα – Ζωή – Ελευθερία» στο Ιράν ή οι οικολογικές δράσεις της [Wangari Maathai](#) δείχνουν ότι η ειρήνη, η κοινωνική δικαιοσύνη και η οικολογική αποκατάσταση μπορούν να συνδέονται βαθιά.

Τα κινήματα ειρήνης έχουν αλλάξει την ιστορία

Η ιστορία δείχνει ότι τα κινήματα ειρήνης μπορούν να έχουν πραγματικά αποτελέσματα. Στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, οι μαζικές κινητοποιήσεις συνέβαλαν σε σημαντικές διεθνείς συμφωνίες περιορισμού των πυρηνικών όπλων.

Ωστόσο πολλές από αυτές τις συμφωνίες έχουν τα τελευταία χρόνια καταργηθεί ή εγκαταλειφθεί, αυξάνοντας ξανά τον κίνδυνο μιας νέας πυρηνικής κούρσας εξοπλισμών.

Παράλληλα, η διεθνής συνθήκη απαγόρευσης των πυρηνικών όπλων έχει υιοθετηθεί από περισσότερες από 70 χώρες, χωρίς όμως τη συμμετοχή των μεγάλων πυρηνικών δυνάμεων.

Η αντιπρόταση: αποστρατιωτικοποίηση και κοινωνίες φροντίδας

Απέναντι στη λογική του πολέμου προτείνουμε μια διαφορετική κατεύθυνση:

- δραστική μείωση των στρατιωτικών δαπανών
- επενδύσεις στην υγεία, την παιδεία και την κοινωνική προστασία
- διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης
- αποστρατιωτικοποίηση των διεθνών σχέσεων
- ενίσχυση των κινημάτων ειρήνης
- προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και των ευάλωτων ομάδων σε περιοχές συγκρούσεων
- Κριτική στάση απέναντι στην τεχνολογική πρόοδο που υπηρετεί την καταστροφή (όπως τα πυρηνικά όπλα),

Η ασφάλεια δεν προκύπτει από περισσότερα όπλα. Προκύπτει από κοινωνίες που βασίζονται στην αλληλεγγύη, τη δικαιοσύνη και τη φροντίδα.

Ποιές/οί/α είμαστε

Είμαστε μια οικοφεμινιστική ομάδα που πιστεύει ότι η ειρήνη, η κοινωνική ισότητα και η οικολογική ισορροπία είναι αλληλένδετες.

Αγωνιζόμαστε για έναν κόσμο όπου η ζωή – ανθρώπινη και μη ανθρώπινη – θα βρίσκεται στο κέντρο της πολιτικής. Έναν κόσμο όπου οι κοινωνίες θα οργανώνονται γύρω από τη φροντίδα και όχι την κυριαρχία.

Γιατί ο αγώνας για ειρήνη είναι ταυτόχρονα αγώνας για δικαιοσύνη, για ελευθερία και για ζωή.